

Témy licenčných a dizertačných prác pre akademický rok 2023/2024

KATEDRA KRESŤANSKEJ FILOZOFIE A HISTORICKÝCH VIED

SEKCIA FILOZOFIE:

Licenčné práce:

- 1. Vplyv personalizmu na slovenskú kresťanskú filozofiu / *Impact of Personalism to Slovak Christian Philosophy*** (školiťel: doc. PhDr. Oľga Gavendová, PhD.)

Anotácia: Slovenská filozofia 20. storočia ako celok je doteraz nedostatočne preskúmaná a spracovaná a tvorba viacerých predstaviteľov kresťanského myslenia nie je dostatočne známa. Práca má byť príspevkom k doteraz nedostačujúcej analýze vplyvov jednotlivých myšlienkových prúdov na slovenskú filozofiu 20. storočia. Autor práce ponúkne obraz o rozdieloch medzi slovenskými kresťanskými filozofmi, ktorí reflektovali obsah rozličných filozofických smerov v kresťanskom kontexte, a zhodnotí vplyv rôznych personalistických koncepcií (Maritain, Mounier a iní) na ich myslenie a diskusiu s inými mysliteľmi.

SEKCIA CIRKEVNÝCH DEJÍN

Dizertačné práce:

- 1. Kazateľská činnosť Spoločnosti Ježišovej na Slovensku v období katolíckej reformy / *Preaching Ministry of the Society of Jesus in Slovakia in the Period of Catholic Reform*** (školiťel: prof. ThDr. Jozef Haľko, PhD.)

Anotácia: Spoločnosť Ježišova vyvinula osobitné kazateľské metódy, ktoré používala v polemikách s protestantmi, pri ľudových misiách a všeobecne v pastorácii.

- 2. Úcta k svätým Cyrilovi a Metodovi na Slovensku v 19. a 20. storočí / *The Cult of Sts Cyril and Methodius in Slovakia in the 19th and 20th Centuries*** (školiťel: prof. ThDr. Jozef Haľko, PhD.)

Anotácia: Úcta k svätým Cyrilovi a Metodovi prežívala na Slovensku nepretržite od najstarších čias, najväčší rozvoj však zažila v 19. a 20. storočí. Autor práce by mal zmapovať rozvoj úcty k svätým vierozvestom na úrovni publikačnej, liturgickej a manifestačnej s cieľom poukázať na jej historický vývoj a podmienky, najvýznamnejších nositeľov a formy prejavu.

- 3. Slovenskí katolíci a prvá svetová vojna / *Slovak Catholics and the First World War*** (Školiťel: prof. Dr. phil. Emília Hrabovec)

Anotácia: Na rozdiel od väčšiny ostatných národov v bojujúcich štátoch slovenskí katolíci sa iba zriedka stotožnili s vojnovými cieľmi Rakúsko-Uhorska, vojnu chápali ako apokalyptickú udalosť a mobilizačnú vyhlášku síce poslúchli, ale bez nadšenia, ba vyskytli sa aj prípady kňazov, vyzývajúcich k tomu, aby vojaci nestrieľali na svojich kresťanských a slovanských bratov. Počiatok vojny priniesol veľké oživenie náboženského života a mariánskej a cyrilometodskej úcty; v priebehu nasledujúcich rokov, poznačených biedou a masovým umieraním, však viedol k istému uvoľneniu mravov a oslabeniu religiozity. V priebehu vojny došlo aj k sociálnej a politickej radikalizácii slovenskej spoločnosti a k postupnej strate lojality voči uhorskej vlasti, za ktorú na fronte zomrelo vyše 60.000 slovenských

mužov a ďalších 120.000 bolo trvale zmrzačených, ktorá však napriek tomu až do konca neuznala ani národnú existenciu Slovákov. Hoci o pastoračnom i širšom sociálnom a verejnom pôsobení kléru počas vojny existuje v Európe bohatá literatúra, v slovenských cirkevných dejinách táto otázka dodnes nebola cirkevno-historicky a historicko-teologicky spracovaná, napriek tomu, že slovenský národ bol v tom čase ešte hlboko zakorenený v katolíckej viere a katolícki kňazi hrali v jeho cirkevno-náboženskom i verejnom živote kľúčovú rolu. Úplne neznáme je aj pôsobenie c. a k. vojenských kurátov, medzi ktorými bol relatívne vysoký počet Slovákov.

KATEDRA BIBLICKÝCH VIED

Licenciátske práce:

1. Legislatívne texty o očisťovaní v Knihe Levitikus / *Legislative Texts on Purification in the Book of Leviticus* (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Takmer všetky novozákonné texty sa dotýkajú a niektoré z nich aj vážne rozoberajú a nanovo definujú pojem čistoty, resp. očisťovania v nábožensko-kultúrnom kontexte (porov. Mk 7,14-23). Základ tejto tradície kodifikuje Kniha Levitikus, najmä v časti Tóry čistoty (Lv 11 – 15), a rozvíja vo viacerých statiach Kódexu svätosti (Lv 17 – 26). Podstatou práce bude skúmanie textov, ktoré nielen pojednávajú definovanie a dôvody znečisťovania, ale aj - vzhľadom na pôvod znečistenia - určujú spôsob a charakteristiky následného požadovaného očisťovania. Diachrónny náhľad na problematiku bude v závere sprevádzať dominantne synchronnú analýzu, na výsledky ktorej sa tak získa vyváženejší pohľad pre konečné tvrdenia.

2. Preklad a interpretácia Svätého písma vo vzájomnej korešpondencii Aurelia Augustina a Eusebia Sophronia Hieronyma / *Translation and Interpretation of the Holy Scripture in Mutual Correspondence between Aurelius Augustinus and Eusebius Sophronius Hieronymus* (školiteľ: doc. Mgr. Róbert Horka, PhD.)

Anotácia: Vzájomná korešpondencia medzi Augustínom a Hieronymom je zaujímavá z niekoľkých dôvodov. Po formálnej stránke ide o dvoch profesionálnych literátov, a preto sa snažia jeden na druhého urobiť dojem aj svojim bezchybným a nanajvýš elegantným štýlom. Po obsahovej stránke analyzujú problémy primárnej autority hebrejskej a gréckej pôvodiny starozákonného textu, tendencie unifikovať preklad pre celú Cirkev, aby sa predišlo možným nedorozumeniam, alebo zachovanie plurality prekladov, ktorá lepšie vystihne celkový zmysel pôvodiny, až po konkrétne otázky vhodnosti toho či onoho prekladu v texte. Téma je preto veľmi zaujímavá ako z filologického, tak aj z biblického pohľadu, pretože tieto otázky rezonujú aj v súčasnosti. Ako vedľajší, no iste nezanedbateľný výstup tejto práce by mohol vzniknúť aj prvý slovenský preklad ich vzájomnej korešpondencie, keďže nedávno vyšlo v edícii *Fontes Christiani* kritické bilingválne vydanie ich listov od editora A. Fürsta. Po Origenovej Hexaple ide o prvú odbornú, vedeckú diskusiu o problematike prekladania biblického textu z pera kresťanských vzdelancov, a preto jej poznanie sa môže stať základným východiskom pre riešenie problémov prekladu Biblie aj v súčasnosti. Z tohto pohľadu by mala práca aj významný interkonfesionálny prínos.

3. Klasifikácia a interpretácia biblických zoomorfných symbolov v kázňach svätého Augustína / Classification and Interpretation of Biblical Zoomorphic Symbols in St. Augustine's Homilies (školiteľ: doc. Mgr. Róbert Horka, PhD.)

Anotácia: Augustín vo svojej kazateľskej praxi veľmi často využíval symboly zvierat. Poslucháči ich jednak poznali zo Svätého písma, na druhej strane s nimi prichádzali do kontaktu v každodennom živote. Táto dvojaká znalosť zvieracej ríše u poslucháčov motivovala Augustína, aby sa so symbolmi zvierat „hral“ často a v rôznych kontextoch. Zoomorfnú typológiu odvádzal jednak z fyzických daností zvierat (napr. holubica nemá žľe, a preto kresťan ako súčasť holubice - Cirkvi nemôže nenávidieť), a potom aj z jeho typických vlastností (holubice sa bozkávajú - kresťania si musia prejavovať vzájomnú lásku), a napokon aj podľa ich úlohy v biblickom texte (holubica priniesla do korába halútku, Cirkev má privádzať aj tých, čo neabsolvovali krst na jej „palube“ do svojho lona). Bolo by preto vhodné vytvoriť katalóg všetkých zoomorfných symbolov a ich použitia pri výklade jednotlivých biblických perikop, aby sa tak predostrela komplexná sústava týchto symbolov v celej svojej šírke i hĺbke. Takáto komplexná práca zatiaľ neexistuje a veľmi by uľahčila interpretom Augustínových diel hlbšie pochopenie a konzekventný výklad všetkých jeho spisov.

4. Špecifiká postavy Jozueho v Knihe Numeri a u Jozefa Flávia / Specific Characteristics of Joshua in the Book of Numbers and in Josephus Flavius (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Literárny prieskum špecifických črt postavy Jozueho v Knihe Numeri (Nm 11; 13–14; 27; 32; 34). Tematické a teologické motívy súvisiace s jednotlivými textami, ich chronologické zoradenie v súvislosti so záverečnou kompozíciou Knihy Numeri. Komparácia s dielom židovského spisovateľa Jozefa Flávia ako podklad pre percepciu postavy Jozueho v neskorom Období druhého chrámu.

Dizertačné práce:

1. Postava Jána Krstiteľa v historickom a biblickom kontexte / The Figure of John the Baptist in the Historical and Biblical Context (školiteľ: prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD.)

Anotácia: Autor sa v dizertačnej práci sústreďí na historický, textovo-kritický, literárny a filologický výskum biblických textov súvisiacich s postavou a činnosťou Jána Krstiteľa. Veľký význam má komparácia svedectva biblických a mimobiblických textov. Primeraný priestor bude venovať vzájomnému vzťahu Jána Krstiteľa a Ježiša Krista, ako i vzťahu ich učeníkov.

2. Postava Jozueho v Pentateuchu na pozadí konfliktov / Character of Joshua in the Pentateuch on the Background of Conflicts (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Literárny prieskum postavy Jozueho v Pentateuchu a dejiny výskumu problematiky. Systematické spracovanie motívov ako vojenský vodca (Ex 17); strážca svätostánku a lojálny služobník Mojžiša (Ex 24; 33), vyzvedač a kandidát na vodcu (Nm 13–14), vyvolený nástupca Pánom (Nm 27) a prorok ako Mojžiš (Dt 3; 31; 34). Jednotlivé texty budú skúmané na ich literárnom pozadí vojenských, náboženských, spoločenských a personálnych konfliktov.

3. Násilie a zhovievavosť: pohľad z Knihy múdrosti / Violence and Forbearance: a View from the Book of Wisdom (školiteľ: doc. SSD. Blažej Štrba, PhD.)

Anotácia: Autor sa bude venovať výskumu témy vojny a násilia vo svetle Božej spravodlivosti a veľkodušnosti, najmä v Múd 11,15-26 a 12,3-27 a v niektorých ďalších súvisiacich textoch (Múd 4,18-19; 5,17-23). Tému bude porovnávať so súčasnými židovsko-helenistickými dielami Eupolema, Artapana, Ezechiela Tragéda, ako aj s biblickými a apokryfnými knihami. Vo svetle týchto porovnaní bude autor skúmať aj vojnovú rétoriku. Použitou metódou bude literárno-historická analýza s príspevom mimetickej teórie o násilí od Reného Girarda. /

KATEDRA SYSTEMATICKEJ TEOLÓGIE

SEKCIA DOGMATICKEJ TEOLÓGIE

Licenciátske práce:

- 1. Integrálna osobnosť Ježiša Krista a náboženský rozmer človeka/ *Integral Personality of Jesus Christ and the Religious Dimension of Human Being*** (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Ježiš ako pravý Boh a pravý človek vystupoval ako dokonalá integrálna osobnosť. Je pre všetkých ľudí nedosiahnuteľným vzorom, ale aj motiváciou.

- 2. Tematizovanie Božieho zjavenia v *Dei Filius* a v *Dei Verbum* / *Divine Revelation in "Dei Filius" and "Dei Verbum"*** (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Záujem o tematizovanie Božieho zjavenia v novoveku súvisí s myšlienkovými prúdmi osvietenstva nasledovanými odpoveďou katolíckej teológie. Osobitne sa tejto oblasti venuje dogmatická konštitúcia Prvého vatikánskeho koncilu *Dei Filius* a dogmatická konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu *Dei Verbum*. Je aktuálne analyzovať príslušné koncilové texty a v kontexte dobovej teológie a náuky Magistéria systematicky poukázať na progres v prehĺbení náuky o Božom zjavení.

- 3. Pneumatologický rozmer dogmatickej konštitúcie *Lumen gentium* / *Pneumatological Dimension of the Dogmatic Constitution "Lumen Gentium"*** (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: V dogmatickej konštitúcii Druhého vatikánskeho koncilu o Cirkvi *Lumen gentium* dominuje predstava o Cirkvi ako o Božom ľude. Tento ekleziologický model, nakoľko nadväzuje na predstavenie Cirkvi ako Kristovho tajomného tela a zvyrazňuje Cirkev ako sviatosť spásy, prirodzene rozvíja pneumatologický rozmer Božieho zjavenia. Na základe analýzy možno tematizovať pneumatológiu v kontexte koncilovej teológie Božieho zjavenia a načrtnúť základné konzekvencie, ktoré sa stali zjavnými po Druhom vatikánskom koncile.

Dizertačné práce:

- 1. Prínos soteriológie Hansa Ursa von Balthasara/ *Contribution of the Soteriology of Hans Urs von Balthasar*** (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Predstavenie prínosu známeho, často citovaného teológa a kardinála Hansa Ursa von Balthasara pre soteriológiu.

2. Pokrok v teologickom bádani nie celkom objasnených mariologických otázok v dobe Druhého vatikánskeho koncilu/ *Progress in Theological Research of Not Fully Clarified Mariological Questions at the Time of the Second Vatican Council* (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Druhý vatikánsky koncil „nemal v úmysle predložiť úplné učenie o Márii ani riešiť otázky, ktoré práce teológov ešte nepostavili do plného svetla. A preto zostávajú oprávnené názory, ktoré sa v katolíckych školách slobodne predkladajú“.

3. Interpretácia spásy nekresťanov/ *Interpretation of the Salvation of non-Christians* (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Druhý vatikánsky koncil sa o spôsobe, akým sa spásonosná milosť Božia, ktorá sa vždy dáva prostredníctvom Krista, dostáva jednotlivým nekresťanom, obmedzil len na tvrdenie, že Boh ju dáva „cestami jedine jemu známymi“. V roku 2000 deklarácia *Dominus Jesus* konštatovala, že teológia sa usiluje túto tému prehĺbiť. Podľa nej „túto teologickú prácu treba oceniť“, lebo je nepochybne užitočná na hlbšie pochopenie Božích plánov a ciest ich realizovania. Výsledok desaťročného úsilia teológov pri interpretácii spôsobu udeľovania spásonosnej Božej milosti nekresťanom.

4. Sakramentológia Karla Rahnera/ *Sacramentology of Karl Rahner* (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Ide o známeho, obľúbeného, vplyvného a často citovaného autora. Hodnotenie vybraných téz zo sakramentológie K. Rahnera z hľadiska katolíckeho učenia.

5. Petrov primát vo svetle súčasného dialógu medzi Katolíckou cirkvou a ortodoxnými cirkvami/ *Peter's Primacy in the Light of Current Dialogue between the Catholic Church and Orthodox Churches* (školiteľ: prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Petrov primát je jedna z relevantných tém, ktorá rozdeľuje Katolícku a ortodoxné cirkvi. Je predmetom permanentného ekumenického dialógu medzi oboma sesterskými cirkvami. Pápež Ján Pavol II. sa jej v encyklike *Ut unum sint* podrobne venoval v 88. a nasledujúcich bodoch. Autor práce má poukázať na súčasný stav tohto dialógu.

6. Antropológia Benedikta XVI. v encyklike „Caritas in veritate“/ *Anthropology of Benedict XVI. in the Encyclical "Caritas in Veritate"* (školiteľ prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Pápež Benedikt XVI. v encyklike *Caritatis in veritate* venuje pozornosť človeku z niekoľkých hľadísk. Antropologické východiská predmetnej encykliky napomáhajú konkretizácii vzťahov človeka k Bohu, pričom pápež formuluje transcendentálne naplnenie rozvoja ľudskej osoby. Aj keď v encyklike je venovaný väčší priestor sociálnym otázkam, autor práce môže pri precíznom uchopení témy preukázať vzájomnú spätosť kresťanskej antropológie a jej teocentrického charakteru. Človek má svoj pôvod v Bohu a všetko ľudské úsilie v rozvoji lásky privádza k večnej Pravde.

7. Ekológia v učení súčasného Magistéria/ *Ecology in the Teachings of the Contemporary Magisterium* (školiteľ prof. ThDr. Jozef Krupa, PhD.)

Anotácia: Téma ekológie sa v učení súčasného Magistéria začína intenzívnejšie objavovať od pontifikátu sv. Pavla VI. Autor dizertačnej práce by od teológie Božieho obrazu

človeka dospel až k aktuálnym otázkam ekológie v súčasnom Magistériu. Mal by ukázať na východiská dialógu so súčasným filozofickým a kultúrnym myslením. Na základe získaných poznatkov autor sformuluje praktické návrhy na konkrétne riešenia.

SEKCIA MORÁLNEJ TEOLÓGIE

Licenciátska práca:

- 1. Kritika technicizmu vo svetle súčasného učenia Cirkvi / *Critique of Technicism in the Light of the Contemporary Doctrine of the Church*** (školiteľ: doc. ThDr. Michal Vivoda, PhD.)

Anotácia: Autor práce sa bude venovať systematickému vysvetleniu oprávnených dôvodov, ktoré vedú ku kritickému postoju Magistéria voči technicistickej paradigme, vo svetle náuky Cirkvi, obsiahnutej predovšetkým v pápežských dokumentoch od polovice minulého storočia do súčasnosti, a zdôvodneniu správneho prístupu k technicko-technologickým artefaktom našej doby.

Dizertačné práce:

- 1. Nespravodlivosť vojny v kontexte vývoja katolíckej náuky s dôrazom na magisterium pápeža Františka / *The Injustice of War in the Context of the Evolution of Catholic Doctrine with Emphasis on the Magisterium of Pope Francis*** (školiteľ: doc. ThDr. Michal Vivoda, PhD.)

Anotácia: Pápež František sa v encyklike *Fratelli tutti* (čl. 256 – 262) zaoberá nespravodlivosťou vojny v súčasnom svete. Pápežova úvaha predstavuje základné usmernenia, ktoré vyžadujú hlbšie a komplexnejšie zdôvodnenie nespravodlivosti vojny vzhľadom na globálnu závažnosť a aktuálnosť danej problematiky v súčasnom svete, v ktorom prevláda technokratický a utilitaristický prístup, v kontexte vývoja katolíckej náuky o danej problematike.

KATEDRA PRAKTICKEJ TEOLÓGIE

SEKCIA PASTORÁLNEJ TEOLÓGIE

Licenciátske práce:

- 1. Súčasné kultúrne tendencie a ich zohľadnenie pri príprave homílie / *Contemporary Cultural Tendencies and their Consideration in Preparing Homilies*** (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Božie slovo sa ohlasuje v konkrétnej kultúrnej atmosfére, ktorú by mal kazateľ reflektovať pri príprave homílie.

- 2. Teória komunikácie a jej prínos pre kazateľskú službu / *Communication Theory and its Significance in the Service of Preaching*** (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Homília patrí medzi komunikačné udalosti. Teória komunikácie ponúka mnoho inšpirácií aj pre homiletiku, aj pre homíliu.

3. Ohlasovanie Božieho slova v rámci homílie v kontexte exhortácie „Evangelii gaudium“ / *Preaching God's Word within the Homily in the Context of the Exhortation "Evangelii Gaudium"* (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Pápež František v exhortácii „Evangelii gaudium“ venuje 23 článkov príprave a ohlasovaniu homílie. Ponúka ucelený pohľad na hlavné komponenty homílie.

4. Pastoračné impulzy pápeža Františka počas jeho návštevy Slovenska / *Pastoral Impulses of Pope Francis during his Visit to Slovakia* (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Pápež František v priebehu návštevy Slovenska v septembri 2021 povedal niekoľko zásadných pastoračných výziev. Autor by mal v práci ponúknuť ich analýzu a aplikáciu pre pastoráciu na Slovensku.

Dizertačné práce:

1. Komplexná príprava budúcich kazateľov na slovenských teologických fakultách / *Complex Training of Future Preachers in Slovak Theological Faculties* (školiteľ: prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.)

Anotácia: Teologická fakulta pripravuje študentov, budúcich diakonov a kňazov aj na kazateľskú službu. Táto služba patrí medzi najhlavnejšie v pastorácii.

SEKCIA KATECHETIKY A PEDAGOGIKY

Licenciátske práce:

1. Aktivizujúce metódy vo vyučovaní náboženskej výchovy / *Activating Methods in Religious Education* (školiteľ: doc. ThDr. Tibor Reimer, PhD.)

Anotácia: Aktivizácia žiakov je jedným z podstatných prvkov úspešnosti edukácie na škole. Autor sa v licenciátskej práci zaoberá aktivizujúcimi metódami vo vyučovaní náboženskej výchovy. Zisťuje, aká je miera aktivizácie žiakov na hodinách náboženstva, aké sú vedomosti učiteľov o aktivizujúcich metódach používaných pri vyučovaní náboženstva, či učitelia využívajú aktivizujúce metódy, ktoré pomáhajú žiakom získať explicitné a implicitné vedomosti a ako ich aplikujú v praxi.

Dizertačné práce:

1. Konštruktivistické prístupy v náboženskej pedagogike a ich uplatnenie vo vyučovaní náboženstva / *Constructivist Approaches in Religious Pedagogy and their Application in Religious Education* (školiteľ: doc. ThDr. Tibor Reimer, PhD.)

Anotácia: Konštruktivizmus sa zaoberá učením sa s porozumením a má svoje opodstatnené miesto v náboženskej pedagogike. Vyučovanie náboženstva s prvkami konštruktivizmu podporuje jeho inováciu a usiluje sa zlepšiť priebeh a výsledky vyučovacieho procesu a učenia sa žiakov. Autor dizertačnej práce sa zaoberá analýzou konštruktivizmu a jeho psychologických a epistemologických východísk. Skúma konštruktivistické prvky a prístupy v náboženskej pedagogike a aplikuje ich do vyučovania náboženstva na základných i stredných školách.

Študent si môže zvoliť aj vlastnú tému, schválenú Vedeckou radou fakulty (pravidlo platí pre všetky katedry).